nasten, harddraverijen met paarden, wedstrijden met schepen, geoorloofde vermaken zijn.

En toch gevoelen wij zeer goed het bezwaar, dat ernstige Christenen in onze dagen drukt. De sport wordt in onze dagen zulk een hartstocht, dat *alles* wat geen sport is op den achtergrond komt te staan. Zelfs in wereldsche kringen wordt tegen deze overdrijving gewaarschuwd. Uitspanning moet ontspanning blijven en geen hoofdzaak des levens worden. De lichamelijke oefening heeft maar weinig nut. En vooral waar deze sport een beslist zondig karakter aanneemt als het wielrijden van vrouwen in mannenkleed, daar heeft Gods kind zich verre te houden.

En zoo gevoelen wij ook zeer goed, dat het afbeulen van mensch of dier bij wedstrijden, het vloeken en drinken, dat meest met hardrijderijen gepaard gaat, het voor Gods kind geraden maakt om daaraan geen deel te nemen. Men mag zich zelf niet in de verleiding brengen. En wie van nabij weet, hoe menig veelbeloovend jongeling, die als overwinnaar gekroond werd op deze wedstrijden, staaks een prooi werd van zinnelijke hartstocht en de kroon des levens dierf, zal gevoelen dat ook hier geldt: principiis obsta, weersta ook de beginselen des kwaads.

Wel is dit citaat lang; maar het viel niet af te breken.

Geen der besproken punten kon worden uitgelaten.

Onze vaderen hebben dit onderwerp met zulk een ernst behandeld, dat zich ten slotte onder ons een *gemeene overtuiging* gevormd heeft, die nu wel van lieverlede vervalscht en verslapt is, maar die met Gods hulpe in het oude spoor is terug te leiden.

Gemengd Nieuws.

Een congres van Joden. In de maand Augustus dezes jaars kwam er te Bazel een congres van Joden samen. Dr. Herzl is Europa doorgetrokken om overal de Joodsche wereld in geestdrift te ontvonken voor de gedachte van eene herleving van het Judaïsme waarvan het centrum als van ouds Jeruzalem worden moest.

Het is hem gelukt een congres saam te vergaderen gelijk er nog niet geweest is, waarop afgevaardigden uit Rusland, Duitschland, Frankrijk, Zweden, Engeland, Amerika enz. tegenwoordig waren.

Op dit congres sprak Dr. Herzl in zijn welkomstgroet over de pogingen tot kolonisatie welke waren aangewend en gaf te kennen dat het nu bewezen was dat een Jood ook een landbouwer zijn kon. Maar hij toonde ook aan, dat door middel van kolonisatie nog maar 10,000 Israëlieten geholpen waren, terwijl er in de wereld 9.000.000 Israëlieten gevonden werden. Ten slotte werd er besloten een som van 120 millioen guldens te verzamelen om Palestina van den Sultan van Turkije te koopen. De Joden zoo sprak iemand het op het congres uit, hebben een staat noodig, waarin zij te huis zijn. Indien dit doel niet te bereiken is door middel van Turkije, dan moet men het trachten te verkrijgen door middel van de hulp der groote mogendheden.

Menig spreker betoogde op het congres volkomen terecht, dat het niet alleen wenschelijk was, dat men er naar streefde een vrij en zelfstandig volk te worden, doch dat men ook moest wederkeeren tot het Judaïsme als godsdienst. Men betoogde, dat meer aandacht moest gewijd worden aan de studie van het Hebreeuwsch en dat er meer boeken in die taal moesten uitgegeven worden. De gedachte, om in Jeruzalem eene Joodsche Universiteit te stichten, werd met geestdrift begroet. Het volgende jaar denkt men in Jeruzalem te vergaderen.

Het zal wel blijken, dat er te Bazel gedweept is met gedachten, die niet voor verwezenlijking vatbaar zijn. Eene herstelling van de Joodsche natie in het Heilige Land, als volk, is ook wel een droombeeld van Christenen, doch of er ook bewijzen voor in de Heilige Schrift te vinden zijn? De Griekschen en de Roomschen zullen nooit toelaten, dat het Heilige graf in Joodsche handen komt.

Wij gelooven niet, dat datgene wat de hedendaagsche rechtzinnige Joden zoeken, tot herleving van het Judaïsme, doel zal treffen. Hebreeuwsche taalstudie, Hebreeuwsche boeken, eene Joodsche Universiteit te Jeruzalem, uitnemende dingen. Maar volgens welke richting zullen die boeken geschreven worden, welk beginsel zal de te stichten Joodsche Universiteit vertegenwoordigen. Het is toch bekend, dat de Joodsche wereld verdeeld ligt in twee kampen, liberalen en rechtzinnigen. Daarover werd geen woord op het congres gerept. Daarbij heeft men vooral in Oostenrijk en Duitschland Joden, die er een mystiek op nahouden, die met al de vormen van het latere Jodendom gebroken hebben. Op deze lieden kan men bij universiteitsstichting enz. niet rekenen.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN OMKEER.

III.

De drie knapen leerden er flink op los, doch Kasper was onbetwistbaar de eerste. 't Was opmerkelijk zoo vlug als hij leerde, zoo nauwkeurig als hij alles onthield. Meer dan eens kwamen, toen een paar jaren waren voorbijgegaan, de zoons van den dominee stilletjes bij hem in het huisje om hulp te vragen bij hun werk. Kasper vond trouwens zijn werk volstrekt niet moeilijk, ja had er zoo'n lust in, dat hij meermalen al heel vroeg 's morgens in zijn dakkamertje voor 't open raam zat te declineeren en te conjugeeren, zoo luid en snel, dat wie er voorbijkwam onwillekeurig opkeek naar zooveel geleerdheid.

Declineeren en conjugeeren is hetzelfde wat we op school noemen *verbuigen* en *vervoegen*. In dien tijd gebruikte men echter graag zulke hooge woorden — sommige zotte menschen doen 't nog wel. Evenwel hier was geen sprake van de moedertaal, maar van 't Latijn en daarin komen zulke woorden te pas. In die taal wil verbuigen en vervoegen ook heel wat meer zeggen dan bij ons. Een naamwoord heeft bij ons hoogstens drie vormen; in 't Latijn heeft het er zes of meer. Onze werkwoorden doen het met zeven vormen in den regel af, maar in 't Latijn heeft zoo'n woord een zes dozijn verschillende vormen. Ge begrijpt dus nu wel hoe 't kwam dat Kasper zoo hard leerde. De dominee namelijk was een groot vriend van 't Latijn, hij geloofde met Luther, dat die taal »het hoofd opknapt" en deed al zijn best haar den jongens in te prenten. Eigenlijk begon men er wat al te vroeg mee, doch er werd tegelijk ook niet vergeten aan de moedertaal en aan geschiedenis en zooveel meer den noodigen tijd te geven.

Er was evenwel een reden waarom dominee zijn jongens al zoo vroeg in de taal der Romeinen oefende. Als zij daar namelijk de »elementen", dat wil zeggen de beginselen van kenden, mochten zij op de Latijnsche school. Dit was de derde school in Pappenheim, van welke ik zoo even sprak. Zij bestond daar, sinds het Augustijner-klooster er was afgeschaft, en werd ook in de zalen van dit klooster gehouden. De rector of leider der school, Mr. Sturm, was een knap man. En zoo had Kasper dan alle gelegenheid om aan zijn leerlust te voldoen.

Ge moet echter niet denken, dat hij en zijn vrienden louter leefden met en voor de boeken. Dat doen weinig jongens. Neen, zoodra de schooltijd om was, legde men de boeken terzij en dan ging men, na den eten, aan het spelen in veld en bosch, alsof alle declinaties er uit moesten. Tusschenbeide gebeurden er ook min prijselijke dingen. Zoo kon 't gebeuren dat er een kleine veldslag plaats had tusschen de jongens van de Latijnsche en die van des voorzangers school. Al sinds menschenheugenis stonden die twee scholen met elkaar op voet van oorlog, schoon ze natuurlijk zelf niet wisten waarom. De Latijnsche school had minder leerlingen, maar grootere dan de andere, en zoo waren de kansen vrijwel gelijk, en kwam het aantal blauwe oogen en bebloede neuzen aan weerszijden per jaar nog al eerlijk uit. De voorzanger en de rector allebei straften de vechtzieke leerlingen wel streng, maar dit baatte niet veel: het plukharen was al te prettig.

Zoo groeide Kasper voorspoedig op naar lichaam en geest, tot de vraag oprees: wat zal de jongen worden? De dominee hield veel van hem en wenschte, dat hij zou gaan studeeren. Dat leek vader en moeder ook wel, maar waar moest het geld er voor vandaan komen? De leeraar echter bedacht er wat op. Zou Kasper studeeren, dan moest hij naar 't gymnasium te Neurenberg. »Als gij nu", zeide dominee tot Kaspers vader, »een kleinigheid toelegt, zal ik zorgen dat uw zoon op 't gymnasium en bij mijn bloedverwanten in de stad voor een kleinigheid onder dak komt. Is hij eenmaal 't gymnasium door, dan zullen we hem wel aan de Altdorfsche hoogeschool een baantje bezorgen als helper of zoo, of hij kan lessen geven en zoo zich zelf onderhouden."

De ouders stemden in dit alles toe en Kasper, die 't hoorde, begon 't hoofd al een beetje hooger te dragen, nu hij, de passementwerkers zoon, misschien mettertijd een geleerd heer zou worden. Doch de Heere God zou hem een gansch andere school doen doorloopen dan 't gymnasium te Neurenberg, een school waarin vooral veel ootmoed werd geleerd, een kostelijke, schoon weinig begeerde wetenschap.

Toen Kasper belijdenis des geloofs gedaan had — iets wat in Duitschland op vroeger leeftijd pleegt te geschieden dan bij ons — zou hij in den herfst met de domineeszoons naar Neurenberg vertrekken. Doch zie, er gebeurde iets dat al zijn plannen vernietigde.

Vader Frederik was nooit, wat zijn gezondheid betreft, een held geweest. Zijn werk was ook niet geschikt hem gezonder of sterker te maken, gelijk hij zelf wel wist. Reeds den vorigen winter had hij menigmaal zijn vrouw des Zaterdags met het gereed gemaakte werk naar Treuchtlingen moeten zenden, in plaats van zelf te gaan. Hij had het te zeer op de borst en hoestte te veel, om zoo'n langen tocht te ondernemen. Toch werkte hij voort, of liever dwong er zich toe, ten einde voor vrouw en kind het noodige te verdienen. Maar toen het voorjaar kwam namen zijn krachten snel af. Wel drong de Meilucht vol bloesemgeur door de vensters binnen, maar zij kon de zieke, die aan de longtering leed, niet genezen. En nog eer de linden bloeiden sloot hij de oogen voor goed.

Nu was goede raad duur of eigenlijk in 't geheel niet verkrijgbaar. Moeder kon al spoedig in haar huisje niet meer blijven. Want er rustte 1500 gulden schuld op, en zij bezat niets om de rente van die som te betalen. En als zij reeds dit niet had, hoeveel te minder dan het geld, al was het ook weinig, dat noodig zou zijn om Kasper in Neurenberg te onderhouden.

Van anderen kon zij weinig hulp verwachten. Kaspers peetoom, de verver, had wel groot medelijden met den armen jongen, maar was zelf nog maar een beginner in zijn zaak, en had voor zijn eigen vijf kinderen te zorgen. Er schoot dus voor het petekind niets over. De dominee had alles gedaan wat hij kon. Hij had het zoover gebracht, dat Kasper bij de bloedverwanten kost en inwoning voor niets zou krijgen. Maar voor boeken en kleeren kon de predikant, die zelf niet rijk was, en een klein inkomen had, onmogelijk zorgen, hoe gaarne hij 't ook had gewild.

Wat dan te doen? Moeder verliet haar huisje en huurde een enkel kamertje, waar zij nu trachten zou met borduursels en belegsels maken haar brood te verdienen. Maar dit kon in geen geval genoeg zijn om er ook haar zoon van te onderhouden, al lei men het ook nog zoo zuinig aan. Eén weg bleef maar over. De smid van Pappenheim, Veit Ottmann, was Kaspers oom. Hij nu verklaarde zich bereid den jongen als leerling in de smederij op te nemen, en dat zonder de kosten, die er anders bijkwamen. Er viel niet lang te beraden, de nood drong, en zoo werd dan besloten dat de knaap den boeken vaarwel zou zeggen en den smidshamer opnemen. Weldra was dat besluit uitgevoerd.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Strijen c. a., G. de Braal, te Oosterbeek. — Veere (Walch.), P. J. Baaij, te Kamperland (gem. Wissekerke). — 'sGravenhage B, J. F. Vonkenberg, te Voorthuizen. — Montfoort en Linschoten, A. de Vlieg, te Renkum. — Middelburg B, J. Breukelaar, te Bodegraven. — Staphorst, E. Vonk, te Ambt-Vollenhove A. — Kalamazoo (cl. Michigan, N.-Am.), F. Fortuin, te Hilversum B. — Stiens (Fr.), J. C. Raamsdonk, te Beverwijk.

BEDANKT: Zalk en Veecaten en Onstwedde, H. D. Drenth, te Nieuwolda. — Tzummarum (cl. Fran.), O. de Roos, te Oudega c. a. — Zuidland, G. Boekenoogen, te Rozenburg c. a.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Asch, A. Daran, cand. te Rotterdam. — Kuinen, J. W. Visscher, cand. te Uithuizermeeden. — Grevenbicht, J. J. Eigeman, te Meern c. a. (gem. Vleuten). — Molkwerum en Kootwijk, A. van Veldhuizen, cand. te Rotterdam. — Vlijmen, D. J. Veen, te Berghaven. — Nieuwvliet (toez.), H. van Essen, cand. te Zierikzee. — Maurik, Kuijper, te Otterloo. — Surhuizum c. a., W. Hulsbergen, te Slochteren. — Wilhelminadorp (gem. Kattendijke), W. A. Eerdbeek, cand. te 's-Gravenhage. — Engwierum, J. Vechter, te Onstwedde. — Muntendam, M. A. J. Bouwers, te Veenwouden. — Tzummarum (cl. Fran.), H. Wagenaar, te Leeuwarden. — Gouderak, C. Eekhof, te Werkhoven. — Capelle a/d IJsel, J. Doornbos, te Barneveld. — Strijen, G. de Braal, te Oosterbeek. — Meteren (bij Geldermalsen), D. van Breems, cand. te Utrecht. — 's-Heer Hendrikskinderen en Wissenkerke, J. F. H. Keers, cand. — Streefkerk, G. B. Hospers, cand.

AANGENOMEN: Nieuw-Beerta, M. J. F. Schonfeld, cand. — Engwierum, J. Vechter, te Onstwedde.

BEDANKT: Bleiswijk en Mulden, C. Eekhof, te Werkhoven. — Rozenburg c. a., E. J. W. Posthumus Meijjes Jr., te Heinenoord. — Durgerdam (N.-Holl.), W. Voors, te Kuinre (Overijssel). — Made c. a., D. Niessen W.Jz., te Drunen en Nieuwkuik. — Blokzijl, J. Visser Kz., te Woudenberg. — Dedemsvaart, H. ten Kate, te Amerongen. — Woubrugge, M. A. van Rhijn, te Wateringen. — Kuilenburg, G. A. Lolkema, te Boskoop. — Muntendam, M. J. Brouwers, te Veenwouden. — Engelum, N. Westendorp Boerema, cand. te Groningen. — Koekijk (N.-Holl.), H. G. Oldeman, te Ouwerkerk (Zeel.) — Steggerda, W. J. Aalders W.G.Jz., te Bulksloot. — Werep, K. W. A. Voorhoeve, te Rekken. — Heeze en Leende, J. van Arkel, te Gent (België). — Wilp, J. W. Visscher, cand.

Advertentiën.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat,
No. 157,
AMSTERDAM.

„Dr. Scheurer's Hospitaal".

Ontvangen April—October 1897.

Contributiën: Aalten (11 h.) ƒ 27.50; Abcoude ƒ 2.50; Amersfoort (13 h.) ƒ 32.50; Amsterdam (92 h.) ƒ 245.50; Anjum (2 h.) ƒ 5; Apeldoorn (15 h.) ƒ 56.25; Arnhem (43 h.) ƒ 107.50; Assen (3 h.) ƒ 6.50; Baarn (10 h.) ƒ 25; Beekbergen (3 h.) ƒ 7.50; Buitenpost (4 h.) ƒ 10; Den Helder (10 h.) ƒ 23.75; Deventer (9 h.) ƒ 22.50; Dieren (11 h.) ƒ 27.50; Dordrecht (10 h. 44 l.) ƒ 22.75; Driebergen (20 h.) ƒ 50; Ermelo (14 l.) ƒ 7; Enschede (55 h.) ƒ 137.50; Gouda (3 h.) ƒ 7.50; Gorcum (14 h.) ƒ 35.25; Groningen (18 h.) ƒ 45; Haarlem (14 h.) ƒ 32.50; Harlingen (11 h.) ƒ 28.75; Hilversum (10 h.) ƒ 25; Hoogeveen (5 h.) ƒ 12.50; Kampen (nagek. jaarl. contr.) ƒ 5; Kollum (8 h.) ƒ 20; Leeuwarden, Oosterbierum, Grauw en Rinsumageest (29 h.) ƒ 73.45; Lemmer (4 h.) ƒ 10; Leiden (14 h. 68 l.) ƒ 42.75; Maasland (10 h.) ƒ 25.50; Marken (5 h.) ƒ 12.50; Meliskerke (3 h.) ƒ 7; Middelburg, Brigdamme, Serooskerke, Biggekerke en Koudekerke (27 h.) ƒ 63.75; Nieuwveen (6 l.) ƒ 3; Nieuwendijk (8 h.) ƒ 21.25; Nijmegen (16 h.) ƒ 38.25; Oude Wetering (13 h.) ƒ 32; Purmerend (5 h.) ƒ 12; Rotterdam (157 h.) ƒ 305; Schiedam (11 h.) ƒ 28.75; Schoonhoven en Willige Langerak (7 h. 27 l.) ƒ 17; Smilde (4 h.) ƒ 12; Sneek, Woudsend, Gauw, Goenga, Joure, Oosterend, Heeg en Witmarsum (26 h.) ƒ 62; O.- en W.-Souburg (3 h.) ƒ 7.50; Utrecht (35 h.) ƒ 90; Veere ƒ 2.50; Vlaardingen (9 h.) ƒ 23.75; Vlissingen (18 h. 95 l.) ƒ 48.49; Voorschoten (3 h. 1 h. jaarl.) ƒ 9.75; Wagenborgen (5 h.) ƒ 12.50; Wageningen, Ede, Heteren, Zetten, Randwijk (21 h.) ƒ 52.75; Wons (17 l.) ƒ 4.25; Zaltbommel (3 h.) ƒ 7.50; Zaandam (8 h.) ƒ 28.75; Zevenbergen (2 h.) ƒ 5; Zierikzee (4 h.) ƒ 9.50; Zutphen (16 h.) ƒ 40; Vorden (15 l.) ƒ 11.25; Zwolle (41 h.) ƒ 102.50.

Giften: **Amsterdam**, door Mevr. H. van G. M. B. ƒ 10; N. N. ƒ 1.50; perc. v. bet. rekeningen ƒ 0.70; de heer M. ƒ 1; door den heer D. ƒ 2.50; Mej. K. ƒ 0.75; de heer P. ƒ 0.50; door Mej. v. D. van Mej. v. R. ƒ 1; van een reisgezelschap ƒ 2.90; verz. d. kind. v. d. Zondagsch. Lauriergr. v. d. V. t. H. d. V. ƒ 2.50; v. d. Zendingv. Oosterpark ƒ 5; Mej. V. ƒ 1; N. N. ƒ 1.50. **Baarn**, door mej. D. uit een busje op de Chr. Shc. ƒ 7. **Brussel**, door Mevr. v. Deth-Rijnbeek ƒ 25. **Dieren**, Mej. N. ƒ 0.50. **Ermeloo**, verz. op 's Heerenloo ƒ 5.50. **Enschede**, uit het busje v. Mej. S. ƒ 1.10. **Gorcum**, Mej. G. L. S. ƒ 0.36. **Harlingen**, gev. in de coll. kerk B. ƒ 2.50. **Kampen**, N. N. ƒ 5. **Kootwijk**, Mej. K. H. ƒ 1. **Leeuwarden**, uit Genum en Reitsum ƒ 2.50; N. N. ƒ 0.60; eenige zusters te Achlum ƒ 1.18. **Lemmer**, N. N. ƒ 1. **Molenaarsgraaf**, uit 't busje v. d. heer S. ƒ 8.25. **Nijmegen**, N. N. te Lent ƒ 0.50. **Onstwedde**, door Ds. E. Weidner een deel der Pinkster-collecte in de Hervormde Kerk ƒ 5. **Rotterdam**, J. v. d. H. ƒ 1.25; M. v. d. H. ƒ 1; van een arme weduwe ƒ 0.50; N. N. ƒ 2.50; N. N. ƒ 0.50; N. N. ƒ 0.45; A. V. ƒ 0.50; J. H. V. ƒ 1; A. V. ƒ 0.50; Mej. d. H. uit een coll. ƒ 1.75; de heer G. uit een coll. ƒ 2; Mej. S. ƒ 1.50; N. N. ƒ 1; uit een busje van Corry, Cato en Huiberdina ƒ 7; van de Zondagsch. B. d. H. d. o. ƒ 10; coll. op een feestje der fam. S. ƒ 12.64; gecoll. op een feestje N. N. ƒ 3; door den heer v. d. B. ƒ 4; N. N. ƒ 10; A. O. ƒ 1.25; Zondagsch. v. wijlen Dr. d. H. ƒ 5; Mevr. D. ƒ 10; Ds. S. S. uit de catech. bus ƒ 5; N. N. ƒ 1; M. 0.50; N. N. ƒ 2.50. **Schiedam**, N. N. ƒ 0.25. **Sneek**, uit de coll. in de Geref. kerk te Stavoren ƒ 2.20. **Utrecht**, N. N. ƒ 0.50; ½ v. d. opbr. van mede tot dit doel gemaakte kleedjes door Mevr. K. ƒ 5. **Vlissingen**, Mej. J. H. ƒ 1; de heer S. ƒ 0.50. Mej. K. te S. ƒ 2. **Wageningen**, uit 't busje van Mej. V. te Z. ƒ 1.30. **Zeist**, verz. door Mej. E. ƒ 5.25; **Zutphen**, van E. te Vorden; ƒ 0.50; de heer B. te V. ƒ 0.25; Mevr. W. te Hengeloo ƒ 2; door Mej. van D.-W. namens de Geref. zusterver. »Zaait aan alle wateren." ƒ 6. **Zwolle**, W. H. v. d. B. ƒ 1; Mej. J. R. ƒ 0.75. Totaal ƒ 2561.12.

Tevens wordt verzocht contributiën en giften van nu af aan te zenden aan de (2e penningmeesteresse) *Mej. J. A. M. van Schelven, Heerengracht 250, Amsterdam*, wegens afwezigheid der penningmeesteres.

October 1897. JACQUELINE C. RUTGERS.

Schoone Orgel-
musiek laat zich het best vertolken op een
Story & Clark Orgel.
Een fijne collectie, tot de laagste prijzen, vindt u bij
Breebaart's
Orgelhandel.
DAMRAK 23. — AMSTERDAM.

Filippus Scheurkalenders

met premie worden verzonden. Van de kostelijke premie: **„Geestelijke Verlatingen"**, door VOETIUS en HOORNBEEK, liet het Geref. Trakt. Gen. er eenige duizenden meer drukken, teneinde haar als de Kalenders uitverkocht zijn nog te kunnen leveren. Ze is 324 pag. en kost slechts in prachtband **75** en in papieren omslag **40 Cent.**

Namens het Geref. Traktaatgenootschap »Filippus."

MIDDELBURG. **F. P. D'HUIJ.**

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:

Door den heer A. B. Jonker te Roodeschool ƒ 13.50; door den heer G. Kuijpers te Sprang ƒ 22; door den heer F. A. v. d. Bos te Wommels ƒ 104.50; door den heer Abr. Maas te Vrouwepolder ƒ 9; door den heer K. Olthoff te Wildervank ƒ 25.50; door door den heer D. A. Jaarsma te St. Nicolaasga ƒ 35; door den heer T. Kuiper te Hilversum ƒ 200; door den heer A. Vingerling te Gouda ƒ 172.50; door den heer G. de Leeuw te Utrecht ƒ 602.85, idem van de 10-cents vereeniging ƒ 13.50 samen ƒ 616.35; door het Loc. com. Amsterdam 4e storting ƒ 400; door den heer A. den Boer te Almkerk ƒ 20; door den heer D. Scheepsma te Schettens ƒ 76.50; door Ds. A. L. Ruijs te Serooskerke ƒ 48.50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit).

Van de Geref. kerk te Vianen ƒ 13; van idem te Emmen ƒ 8.30; van idem te Schoonebeek ƒ 11.35; van idem te Aalden ƒ 4.42; van idem te Coevorden ƒ 2.86; van idem te Goes ƒ 5.44; van idem te Nieuw Amsterdam ƒ 5.26½; van idem te Nieuw Dordrecht ƒ 1.46½; van idem te Schoonoord ƒ 2; van idem te Alblasserdam A ƒ 5.93; van idem te Alblasserdam B ƒ 33.60; van idem te Barendrecht ƒ 11.01½; van idem te Bolnes ƒ 4.82; van idem te Dordrecht C ƒ 27.88; van idem te Giessen Nieuwkerk ƒ 2.25; van idem te Giessen Oudkerk ƒ 5; van idem te Heinenoord ƒ 6.70; van idem te Molenaarsgraaf ƒ 3; van idem te Ottoland ƒ 1.35; van idem te Ridderkerk ƒ 7.30; van idem te Rijsoord (½ coll.) ƒ 5; van idem te Strijen ƒ 8.11; van idem te Westmaas ƒ 6.08; van idem te Zwijndrecht ƒ 17.10; van idem te Puttershoek ƒ 4.38; van idem te Linschoten ƒ 3.85; van idem te IJselsteijn ƒ 6.26; van idem te Vreeswijk ƒ 7.58; van idem te Zeist ƒ 37.95; van idem te Doorn ƒ 9.63½; van idem te Driebergen ƒ 15.40½; van idem te Harmelen ƒ 6.82; van idem te Vleuten-de Meern ƒ 2; van idem te Zuylen ƒ 0.69; van idem te Amerongen ƒ 4.15½; van idem te Benschop ƒ 4.48; van idem te Lopik ƒ 5; van idem te Montfoort ƒ 4.21; van idem te Urk ƒ 10; van idem te Hoorn ƒ 6.25; van idem te Enkhuizen ƒ 23.11; van idem te Opperdoes ƒ 5.70; van idem te Medemblik ƒ 7.37½; van idem te Andijk ƒ 19.37; van idem te Rijswijk (halve coll.) ƒ 1.45; van idem te Berlikum ƒ 11.50; van idem te Dinteloord ƒ 7.79; van idem te Klundert ƒ 13.48½; van idem te Raamsdonk ƒ 7.60; van idem te Moerdijk ƒ 3.45; van idem te Breda ƒ 4.85½; van idem te Fijnaart ƒ 16.20; van idem te Willemstad ƒ 11.86; van idem te Zevenbergen ƒ 6.50; van idem te Amersfoort A ƒ 22.87½; van idem te Baarn ƒ 47.23; van idem te Bunschoten A ƒ 28.86½; van idem te Maartensdijk ƒ 8; van idem te N.-Loosdrecht ƒ 3.35; van idem te Soest ƒ 8.21; van idem te Veenendaal ƒ 11.67½; van idem te Nieuwer-Amstel ƒ 33.12½; bij eene spreekbeurt door Dr. G. van Goor te Maassluis ƒ 7.69.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

P. VAN EIJK.
Firma JOHANNES KRAMER & Co.
DAM 15—17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen **EFFECTEN, diverse LOTEN** en vreemde **COUPONS**. Wisselen Gouden, Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten. Sluiten **PROLONGATIËN** en **BELEENINGEN**. Nemen gelden à **DEPOSITO** ½ pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Bij D. DONNER te Leiden is verschenen:
„De Wensch aller Heidenen."
ZENDINGSKALENDER VOOR 1898.
In 6 bladen, beide zijden bedrukt, geeft Ds. H. DIJKSTRA belangrijke Mededeelingen en Verhalen op het gebied der Zending. Onder de platen komen ook voor de portretten van **Prof. Dr. A. KUYPER** en **Ds. H. W. WITTEVEEN.** — Ter uitdeeling uitnemend geschikt.
Prijs 12½ Cent. 50 exempl. ƒ 4.75. 100 exempl. ƒ 8.50.

Koloniale-Werving.
HANDGELD ƒ 200.-- (twee honderd gulden),
bij het aangaan van eene vrijwillige verbintenis voor **ZES** jaren, en voor ingelijfden bij de Nationale Militie, **met onbepaald verlof of in werkelijken dienst,** bij het aangaan van een verbintenis om **TWEE JAREN** gedetacheerd te worden naar *Oost-Indië*.
Aanbrenggeld: **TWINTIG GULDEN.**
Men melde zich aan:
Vrijwilligers en **Militieplichtigen met onbepaald verlof,** bij den Commandant van het Koloniaal Werfdepôt te *Harderwijk* of bij een der plaatselijke of Garnizoens-Commandanten;
Militieplichtigen, onder de wapenen, tot hun onmiddellijken chef.

Verschenen bij W. KIRCHNER, te *Amsterdam:*
De zelfbeproeving
vóór het Avondmaal.
VOORBEREIDINGSPREDIKATIE, gehouden te Waddingsveen 7 November 1897, door
Ds. E. KROPVELD.
Prijs ƒ 0.15.
Heeren Predikanten en Ouderlingen worden bijzonder op deze uitgave attent gemaakt, als zeer geschikt ter uitreiking bij het doen van huisbezoek vóór de Avondmaalsviering.

Verschenen bij W. KIRCHNER, *Amsterdam:*
De Ethiek
IN DE
Gereformeerde Theologie.
REDE bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit, op 20 October 1897,
DOOR
Dr. W. GEESINK.
Prijs ƒ 1.25.

Verschenen bij de Uitgevers-Maatschappij „DE VECHT", Dir. A. G. D. GERRITSEN, Breukelen:
Het verband van Doop en Wedergeboorte.
Nagelaten Dogmenhistorische Studie,
van *G. KRAMER.*
Prijs ƒ 2.70.

Gereformeerd Gymnasium,

te Amsterdam.

Sedert de laatste opgave ontving de Vereeniging voor Voorbereidend Universitair Onderwijs, het volgende aan giften en jaarlijksche bijdragen:

Amsterdam, H. A. G. ƒ 27.50; Ds. P. v. S. van IJ. & Z. ƒ 50; I. P. V. ƒ 1; Mej. W. M. G. ƒ 0.62½; Wed. D. ƒ 2.50; Mej. A. S. ƒ 2.50; Mej. G. J. T. ƒ 2.50; Mej. M. P. B. ƒ 2. **Zeist**, Wed. G. A. H. ƒ 100; X. X. ƒ 20; W. v. O. B. ƒ 5; W. V. Az. ƒ 1; J. L. ƒ 1; Wed. C. W. ƒ 1; C. A. S. ƒ 2.50. **Alfen a. d. Rijn**, G. v. D. ƒ 2.50; H. S. ƒ 2.50; Ds. M. S. ƒ 1. **Wommels**, IJ. T. R. ƒ 2; G. H. O. ƒ 1; J. J. H. ƒ 1; Wed. R. A. ƒ 2; K. M. ƒ 0.50; G. G. M. ƒ 0.50; L. R. F. ƒ 1; S. A. Z. ƒ 0.50; K. R. ƒ 0.50; A. R. F. ƒ 0.50. **Sandfirden**, W. J. Z. ƒ 1. **Hijlaard**, P. B. ƒ 0.50; H. K. ƒ 1; E. V. ƒ 0.50. **Nijkerk**, A. v. S. ƒ 10; V. S. ƒ 1; Ds. A. M. ƒ 2.50; H. v. H. ƒ 1; W. J. B. ƒ 5; Wed. A. v. W. ƒ 1; J. J. S. ƒ 2.50; Wed. J. S. ƒ 1; C. M. ƒ 2.50; G. M. ƒ 1; Mej. C. M. O. ƒ 0.50; A. v. R. ƒ 2; Wed. D. v. d. B. ƒ 1; Mej. J. A. W. ƒ 2; Mej. P. H. N. ƒ 1; A. v. d. M. ƒ 1; Erv. W. ƒ 1; Wed. A. v. K. ƒ 1; A. v. S. ƒ 2.50; T. J. B. ƒ 1; Wed. J. H. B. N. ƒ 1; A. v. W. ƒ 2.50; Wed. G. v. d. R. Z. ƒ 0.50; E. v. S. ƒ 2; E. v. R. ƒ 0.50; J. H. ƒ 1; A. S. ƒ 2.50; J. v. R. ƒ 0.50; E. v. d. G. ƒ 0.50; W. S. ƒ 1; Gez. v. A. ƒ 1; M. v. d. B. ƒ 1; C. M. v. H. d'Y. ƒ 2.50. **Hijdaard**, B. K. ƒ 0.75. **Rinsumageest**, Ds. J. G. M. ƒ 2; Wed. W. K. d. J. ƒ 0.50; T. K. ƒ 1; K. W. d. J. ƒ 0.50; G. v. d. B. ƒ 0.50; A. D. W. ƒ 0.50; H. S. Jr. ƒ 1; Wed. P. H. ƒ 1; P. M. L. ƒ 0.50; S. P. P. ƒ 1; Wed. P. H. ƒ 1. **Harlingen**, Ds. K. C. P. A. G. ƒ 1; E. v. d. H. ƒ 0.50; J. d. B. ƒ 0.50; T. P. ƒ 1; J. v. 't V. ƒ 1; Wed. T. B. ƒ 0.50; D. B. ƒ 0.75; W. O. ƒ 0.50; T. S. K. ƒ 1; J. E. ƒ 0.50; D. B. ƒ 1; A. ƒ 2; Ds. H. J. A. ƒ 2.50. **Hantummeruitburen**, D. P. K. ƒ 1. **Oosterend**, W. P. v. d. V. ƒ 1; T. D. G. ƒ 1; J. A. ƒ 1; P. IJ. V. ƒ 1; Wed. IJ. T. V. ƒ 1; H. J. ƒ 0.50. **Oudega**, H. v. d. M. ƒ 1; Wed. H. B. ƒ 2; H. Z. ƒ 1; Wed. S. d. B. ƒ 1; J. IJ. ƒ 1.50. **Arum**, I. D. H. ƒ 1. **Dokkum**, J. S. J. ƒ 0.50; J. A. B. ƒ 2.50; P. C. W. ƒ 0.50; N. N. ƒ 1; A. H. ƒ 1; A. H. ƒ 0.50; G. B. ƒ 1; S. J. H. ƒ 1.25; R. T. ƒ 1; Wed. G. K. ƒ 1; A. O. B. ƒ 2.50; O. A. B. ƒ 1; J. A. B. ƒ 2.50; B. v. W. ƒ 0.50; J. M. ƒ 0.75; T. L. D. ƒ 0.50; P. B. ƒ 0.75; Gebr. H. ƒ 0.50. **Heeg**, H. D. ƒ 1; G. W. v. d. M. ƒ 1; T. O. ƒ 1; W. O. ƒ 1; C. v. d. M. ƒ 1; Wed. W. J. N. ƒ 0.50; J. A. S. ƒ 2.50; P. d. R. ƒ 1; J. Z. ƒ 0.50; L. d. V. ƒ 1; J. Z. ƒ 0.50; W. J. ƒ 1; Ds. H. C. v. d. B. ƒ 5. **Gaastmeer**, T. E. ƒ 1; J. N. ƒ 0.50; H. J. IJ. ƒ 0.50; A. P. W. ƒ 1; B. E. M. ƒ 0.50; Wed. H. ƒ 0.50; A. J. O. ƒ 0.50. **Oosterbierum**, J. J. B. ƒ 1. **Leeuwarden**, W. C. v. M. ƒ 1; Wed. C. L. P. ƒ 0.50; N. N. ƒ 0.50; J. P. Hz. ƒ 1; G. P. ƒ 1; H. S. ƒ 1; A. S. ƒ 1; H. J. ƒ 1; T. J. V. ƒ 1; A. K. ƒ 1; H. G. B. ƒ 1; G. R. V. ƒ 1; Wed. K. W. ƒ 1; Wed. J. R. ƒ 1; J. E. ƒ 1; J. M. ƒ 1; G. M. ƒ 1; T. K. ƒ 1; Wed. B. ƒ 1; G. A. Z. ƒ 0.50; Dr. H. H. K. ƒ 3. **Abbega**, W. E. F. ƒ 1; S. T. H. ƒ 1.25. **Oosthem**, N. N. ƒ 0.50; S. W. d. B. ƒ 1; A. W. K. ƒ 0.50; G. J. D. ƒ 0.50; K. G. ƒ 1; H. W. ƒ 2. **Sexbierum**, F. B. ƒ 1.50; H. N. ƒ 1. **Scharnegoutum**, P. P. T. ƒ 1. **Westhem**, A. F. B. ƒ 1. **Workum**, C. L. N. ƒ 1; H. ƒ 1. **Franeker**, P. d. J. ƒ 0.50; P. T. ƒ 0.50; H. v. K. ƒ 1; F. O. ƒ 1; D. v. d. B. ƒ 1; J. Z. ƒ 1; N. Z. ƒ 1; IJ. d. B. ƒ 0.50; Y. B. ƒ 0.50; P. H. ƒ 0.50; C. K. v. d. V. ƒ 0.50; J. v. d. M. ƒ 0.50; J. N. ƒ 1; T. S. ƒ 0.50; N. N. ƒ 0.50; D. W. ƒ 1; M. d. V. ƒ 0.50; A. Z. ƒ 2.50; T. S. ƒ 1; P. B. ƒ 1; T. O. ƒ 1. **Ulst**, S. d. J. ƒ 1; W. L. ƒ 0.50; J. N. ƒ 2.50; Wed. S. K. ƒ 1; Wed. J. W. P. ƒ 0.50; Wed. A. B. ƒ 0.50. **Bozum**, H. T. O. ƒ 0.50; E. B. ƒ 1. **Herbaaijum**, S. B. ƒ 0.50. **Lichtaard**, H. M. ƒ 1. **Raard**, Wed. W. T. ƒ 0.50; D. M. ƒ 1; A. H. T. ƒ 0.50; T. P. T. ƒ 0.50; Gebr. T. ƒ 0.50. **Berlikum**, T. P. R. ƒ 0.50; J. S. W. ƒ 0.50; J. K. ƒ 1; H. F. K. ƒ 1; N. N. ƒ 2.50; Mej. D. P. ƒ 0.50; Wed. J. M. ƒ 1; L. R. ƒ 1. **Ferwerd**, R. J. P. ƒ 0.50; A. W. v. d. W. ƒ 1. **Reitsum**, H. K. H. ƒ 1; S. V. ƒ 1; H. D. ƒ 0.50; D. R. ƒ 0.50; J. R. ƒ 1. **Saffo**, J. R. ƒ 1; P. M. ƒ 1. **Uithuizen**, S. O. B. ƒ 1; O. J. B. ƒ 1; Wed. D. E. ƒ 1; J. S. ƒ 1; K. F. ƒ 1; J. O. B. ƒ 2.50. **Winsum**, H. D. ƒ 1; R. S. ƒ 1; J. H. ƒ 0.50; J. D. ƒ 2.50; Ds. H. M. ƒ 1. **Bergum**, Wed. O. T. B. ƒ 1. **Gerkesklooster**, Wed. L. v. d. W. ƒ 1; J. J. B. ƒ 1. **Dorkwerd**, Wed. E. W. ƒ 1; E. S. ƒ 0.50. **Oosterwerd**, J. H. T. ƒ 1; H. J. T. ƒ 1. **Sybrandahuis**, L. P. B. ƒ 1; S. P. H. ƒ 1; P. S. P. ƒ 1; P. G. H. ƒ 1. **Genum**, A. H. ƒ 0.50; P. R. ƒ 0.75; A. A. d. J. ƒ 0.50; J. P. R. ƒ 1; J. F. ƒ 0.50; A. L. ƒ 1.

(Wordt vervolgd.)

ELECTRISCHE DRUKKERIJ Amsterdam.